

ŽELEZNIČAR

Glasiło Saveza željezničara Jugoslavije.

Naše bodoče delo.

Svetovna vojna, krvava in bratomorna, je končana. Vrgli smo orožje v obsežna vojaška skladišča, topove razjeda rja in Evropa je izpremenila svoje lice, izpremenila pa je v marsičem tudi svoje nazore. Konference velikih državnikov so na dnevnem redu, vrše se seje in posvetovanja, sklepajo se pogodbe in mnogo se govori o miru.

Za nas — proletariat pa vojna ni končana. Mi stopamo šele v borbo, ne sicer s puškami, bajoneti in topovi, temveč z našo lastno silo — z organizacijo. Mi ne prelivamo krvi, mi ne morimo bratov, marveč ves naš boj je naperjen proti našim izkoriščevalcem.

Militarizem je dete kapitalizma. In temu molohu kapitalizmu smo sužnjili, nje mu smo žrtvovali vse, kar je zahteval.

Tudi danes mu sužnjimo. Slepo in zvesto mu služimo, čeravno reže jermena iz naše kože. Le sem in tje zakričimo, ko je naša bol prevelika, potem pa zopet molčimo...

Molčimo, ker moramo molčati.

Molčati pa moramo zato, ker nimamo organizacije. Naši pojmi o organizaciji so še preveč nejasni. Zavedamo se sicer, da poedinec ne pomeni ničesar, ne vidimo pa v organizaciji tistega faktorja, ki je edini zmožen dvigniti delavca iz današnjega nadvse slabega gmotnega in socialnega položaja.

Železničarski pokret je prišel v Slovenijo na mrtvo točko, kar je vzrok, da je padel železničar tako globoko, da njegova plača danes komaj dosega plačo navadnega delavca. Tudi v socialnem oziru je železničar mnogo zaostal. Kos za kosom se mu odvzema nekaj težko priborjene pravice in ugodnosti.

Naša služba je odgovorna in težka. Tisoče ljudi je odvisnih od naše čuječnosti. In vendar nas smatra kapitalizem za črva in hodi po nas.

Tudi državo imamo — mi jo tvorimo — pa tudi ta nas pozna le kot sužnje.

Nihče ne vidi naše bede, v kateri živimo, naše družine so gole in bose. Delo, trud in beda, le to je naše imetje.

In prav nam je! Saj vemo, da živimo v kapitalističnem družabnem redu, saj vidimo, da čuti z nami le tisti, ki je gladen, kot smo gladni mi, saj čutimo, da je prijatelj proletarcev le zlo.

Ker vse to vemo, smo sami krivi, da lezemo vedno globokeje v blato, v katerem bomo kot prosjaki utonili.

Organizacije, skupnosti, nam manjka. Toda tudi ta nam ne bo pomagala, če bomo zbrani le na papirju. Le v zavednosti je moč.

Na razvalinah prejšnjih organizacij bomo gradili našo organizacijo, ki bo stala na temelju razrednega boja in ki bo posvetila vse svoje sile izobrazbi, potem

katere bomo dosegli svoje cilje. V svojih vrstah ne bomo vzgajali bogov, nočemo pa tudi ne intrig. Savez željezničara Jugoslavije v Zagrebu je naš temelj, disciplina pa nas bo varovala osebnih medsebojnih bojov, ki so rakrana v našem pokretu. Dvigniti in oživeti bomo morali podružnice, z agitacijo pa delati na to, da bomo močni ne le po številu, temveč tudi po zavednosti.

Strokovna komisija v Ljubljani je kot vrhovni forum delavskega pokreta v Sloveniji prevzela na prošnjo Saveza željezničara Jugoslavije v svoj dolokrog tudi železničarski pokret v Sloveniji.

Hrbišče našemu pokretu je s tem dano, razvoji pa je odvisen od našega dela.

Proletariat smo. In kot tak se bomo z vsem ostalim proletariatom, ki priznava razredni boj, borili roko v roki, dokler ne izpolnimo tega, zakar smo se organizirali.

V organizaciji je moč — kolikor moči — toliko pravice!

Našim nasprotnikom.

Varali bi se, če bi mislili, da nimamo nasprotnikov. Vsako delo, pa najsi bo še tako dobro, presoja dvoje vrst ljudi, katerih eni delo hvalijo, drugi pa ga grajajo.

Po svojem programu je naš najhujši nasprotnik kapitalizem. Temu se tudi ne moremo čuditi, kajti on dela po tem, kar smatra za se za dobro in zanj koristno. Vse njegovo delo sloni na sebičnosti, vsled česar vojuje proletariat neprestan boj napram kapitalizmu.

Imamo pa nasprotnike tudi v svojih vrstah. Ti našemu delu ne nasprotujejo, ker bi jim morda njih program narekoval drugače, temveč to nasprotstvo v proletarskih vrstah izvira ali iz zaslepljenosti, ali pa iz hudobije.

Človek, ki nasprotuje v pokretu vsled verske ali narodnostne zaslepljenosti, katera zaslepljenost mu daje tudi tako prepričanje, za delavski pokret ni izgubljen. Tok časa in vedno hujši boji mu bodo odprli oči, da bo videl kje je resnica. Taki ljudje tvorijo v organizacijah in v pokretu sploh, **pošteno opozicijo**.

Naravnost škodljivi pa so strokovnemu pokretu oni, ki so nekaj delovali ali bi vsaj morali delovati po programu, katerega zasleduje danes naša organizacija, Zakaj so premenjali svoje delovanje?

Mnogokrat osebe na vodilnih mestih ne ugajajo temu ali onemu vsled osebnih nasprotij ali pa vsled slabega dela.

Če je delo voditeljev slabo, je dolžnost članov, da to povedo in izčistijo svoje vrste. To je pošteno in za razvoj pokreta neobhodno potrebno.

So pa tudi ljudje, ki nasprotujejo delu organizacij zato, da se vesele nad zmedo in iščejo pri tem osebnih koristi.

Izhaja vsakega 5. in 20. v mesecu.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Posamezna št. stane 50 p, mesečno 1 Din, celoletno 12 Din. — Za člane brezplačno.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Mnogo imamo nasprotnikov in opredeliti bi jih lahko v več vrst.

Za nas velja načelo: kdor hoče nasprotovati in kritizirati naj pokaže najprvo svoje delo, ker le po delu sodimo človeka.

Kdor pa nasprotuje in stoji neorganiziran izven naših vrst, ta naj stopi v organizacijo in naj dela, kar je slabega pa kritizira in pomaga popraviti.

Tisti, ki se smatra za našega sobojevnika, pa mora pokazati svoje nasprotstvo na pravem mestu. Zahrbno nasprotstvo pa ga samo po sebi izključuje iz naših vrst. Kdor ni z nami, je proti nam.

V sebi smo redili črve, ki so nas razjedali, danes pa hočemo čisto — razredno — bojovno organizacijo.

Stvarna opozicija je v strokovnem pokretu potrebna.

Bojevali pa se bomo zoper vse, ki so si naredili nalogo razdirati naše vrste, pa naj si bo napad od koderkoli.

Bojevali se bomo za pravico in kdor je za pravico, ta bo z nami!

Železničarsko gibanje v Mariboru.

Že več kot dve leti so železničarske plače mrtva točka, dasiravno draginja narašča in z njo nezadovoljnost lačnih. Ko je dobilo regulirano osobje povišek — je pomenilo zavlačenje delavskega poviška od strani ministra za promet izzivanje tistih, ki so tako težko pričakovali zboljšanja neznosnih razmer. Mesece in mesece je živelo to delavstvo od obetanja, v njih srcih pa je rastlo nezadovoljstvo.

To duševno razpoloženje je seveda slabo vplivalo tudi na intenzivnost dela in na produkcijo. Kako bi pa tudi mogel imeti lačen človek, ki ima poleg tega doma še lačno družino, veselje do dela!

Posebno slabe so bile razmere v Sloveniji. Pokrajinska uprava je pred dvema leti iz državne blagajne izravnavala razlike med prodajo in nakupno ceno živilijskih potrebščin. Vsled tega se seveda delavske mezde niso času primerno zviševale. Veliki deficit državnega proračuna pa so onemogočili izravnavanje te razlike in draginja je osobito v Sloveniji rapidno naraščala.

Ministrstvo za promet se za te žalostne razmere železničarjev v Sloveniji ni popolnoma nič brigalo.

Stalno padanje intenzivnosti dela je privedlo južno železnico do tega, da je 19. maja zaprla v Mariboru svojo delavnico. Delavci so bili odpušteni, dasiravno niso bili o tem predhodno obveščeni. Podjetje je pričelo s stavko in delavstvo jo je sprejelo.

Kot prvi korak napram delavstvu je napravilo ravnateljstvo s tem, da je zaprlo železničarski konzum. Živiljenjske

potrebščine so dobili le še stavkokazi; potom političnih oblasti pa se je vplivalo na zasebne trgovce, da ne smejo dajati železničarjem blaga na kredit. Železniška uprava je nadalje izdala delavcem v podpis revers, s katerim se isti popolnoma predajo na milost in nemilost svojemu delodajalcu. Kdor reversa ne podpiše, bo odpuščen iz službe, tako se je glasila parola železniške uprave. Poleg tega je hotela uprava izvajati še druge represalije.

Delavnico in skladišče je obklopi orožništvo in policija pod poveljstvom političnih oblasti, ki so se seveda takoj stavile na razpolago delodajalca v boju napram lačnim delavcem. Delavstvo je položaj razumevalo in je kljub vsem krivicam in protizakonitostim ostalo mirno.

Savez je takoj, ko je bilo delavstvo izprto podvzel vse potrebne korake, da se zadeva za delavstvo ugodno reši.

Dne 20. maja t. l. se je z ravnateljstvom južne železnice dosegel naslednji sporazum:

1. Ravnateljstvo južne železnice bo s posebno okrožnico obvestilo posamezne oddelke, da priznava na podlagi člena 7, točka 2, zadnja dva stavka »Začasnega pravilnika za nastavljenice in delavce« z veljavnostjo od 26. maja vsem kvalificiranim delavcem vsa leta, ki so jih doslužili v kakem drugem kraju v istem poklicu, kakor tudi vsa leta doslužena pri južni železnici. Pri tem se jih bo domaknilo avtomatično v višji plačilni razred.

2. Poleg tega se jim bo v povračilo za preteklo dobo priznal še en višji plačilni razred.

3. Načelniki oddelkov bodo predlagali posebno kvalificirane delavce za posebno napredovanje, katero bo potem ravnateljstvo izvedlo.

4. Z ozirom na izredne razmere bo ravnateljstvo dovoljevalo delavstvu predjeme in sicer: neoženjenim po 200, oženjenim pa po 250 Din.

5. Vse ostalo se bo uredilo v Mariboru 21. maja 1922.

6. V slučaju, da se delavci 22. maja ne vrnejo na delo, ta sporazum ne velja. (Slede podpisi.)

V nedeljo 21. maja so se vršila pogajanja v Mariboru. Glavne sporne točke so bile še: 1. da se plačajo vsi dnevi, za katere pravi ravnateljstvo, da delavci niso delali, a delavci trdijo, da so delali. Ravnotako se plačajo dnevi, ko je ravnateljstvo delavnico zaprlo.

Pogajanja bi se bila skoraj razbila, končno pa se je vendar sklenil dogovor, na podlagi katerega ostanejo točke 1—5, sklenjene pri ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani dne 20. maja, v veljavi.

2. Obratno ravnateljstvo južne železnice odstopa od zahteve, da morajo delavci pred zopetnim vstopom v delo podpisati revers.

3. Dni od 11. do všteti 20. maja plača južna železnica kot predjem. Delavstvo smatra, da ima za te dni pravico do plače ter bo to potom sodnije ali intervencije pri ministrstvu za promet skušalo tudi uveljaviti. Morebitno povračilo prvega obroka se sme izvršiti še le tedaj, ko stopijo v veljavo nove zvišane draginske doklade, a najkasneje do konca meseca junija.

4. Zastopniki južne železnice izjavljajo, da se radi tega grbanja ne bo uvedlo disciplinarno postopanje.

5. Zastopniki delavstva sprejmejo te sklepe ter jih bodo na shodu naznanili celokupnemu delavstvu. Istotako sprejema-

jo na znanje izjavo nadzorovalne oblasti, da je to gibanje izzval ekonomski položaj.

6. Predjemi označeni v točki 4. dogovora z dne 20. maja, se bodo izplačali 24. maja. (Slede podpisi.)

K temu gibanju bi pripomnili samo to, da tudi železniška uprava ugodi delavskim zahtevam le tedaj, kadar je v to prisiljena, česar naj se vsak železničar zaveda.

Kilometrina.

Z 1. aprilom t. l. se je pričelo izplačevanje kilometrine na sledeči način:

1. Strojvodjem, ki so do tedaj dobivali za prepotovanih 3800—4000 km povprečno 180 do 200 Din kilometrine in ravno toliko premije, se je povišala kilometrina in premija za 120%;

2. kurjačem, ki so dobivali za prepotovanih 3500 do 4000 km povprečno 100 Din kilometrine in ravno toliko premije, se je povišala kilometrina in premija za 120%;

3. Vlakovodjem, ki so dobivali za prepotovanih 3500—4000 km povprečno 120 do 150 Din kilometrine, se je povišala kilometrina za 170%;

4. Prtljažarjem in sprevodnikom, ki so dobivali za prepotovanih 3500—4000 km 145 do 150 Din kilometrine, se je povišala ista za 150%;

5. Zaviračem, ki so dobivali za prepotovanih 3500—4000 km povprečno 100 Din kilometrine, se je ista zvišala za 140%;

6. Kretničarjem vseh velikih postaj, ki ne uživajo istih ugodnosti kot progovno in postajno osebje (stanovanje, vrt) dobivajo ono kilometrino, katero so do sedaj imeli aranžerji, računajoč jim vsako uro službe kakor aranžerjem.

Na predlog ministra za promet se izplačuje ta kilometrina od 1. aprila t. l. Razlika med prejšnjo in sedanjo kilometrino znaša letno povprečno 12 milijonov dinarjev.

Energične akcije so prisilile ministrstvo, da je pričelo misliti na razne reforme, ki pa še ne morejo zadostovati, če pogledamo položaj v katerem so se in v katerem se nahajajo še danes železničarji.

Proti vojni in proti militarizmu.

Mednarodni strokovni kongres, ki se je vršil v Rimu aprila t. l. je med drugim sprejel tudi naslednjo resolucijo:

Sodrug!

Tri leta so že minula odkar je končala vojna, katera bi po izjavah vseh nacionalističnih vlad morala biti zadnja in ki bi prinesla novo dobo in napredek.

Prinesla pa ni nič drugega, kakor vrsto tako imenovanih pogodb, katere so bile vsiljene od zmagačih — premaganim.

Namesto napredka vlada sedaj po vseh deželah gospodarski kaos in revščina kakršnega svet še ni videl. O zaželenem in obljubljenem miru ni niti sledu.

Po vsem svetu se nadaljuje boj za prilastitev vojnega plena, ki je v prezir in posmeh vsem lepim obljubam o razorožitvi. Še vedno se nahajajo milijoni vojakov pod orožjem, še vedno se izdeluje vojni material v nezmanjšani množini in na ta način pripravlja novo krvoprelitje.

Zagotavljamo; da bodo te nove vojne še bolj uničevalne in strahovite, kakor je bila tista, ki je imela biti »zadnja« vseh vojn.

Konference vlad, mirovni kongresi, razorožitvene konference, so neplodne manifestacije, ki ne morejo preprečiti novih vojn, ki so na vidiku.

Ena sama moč je, ki je sposobna preprečiti nove vojne; to je moč delavskega razreda, ki je mednarodno organiziran.

Sodrug!

Kongres Mednarodne strokovne zveze, ki se je vršil v Rimu, v dneh 20.—24. aprila t. l. in na katerem je bilo zastopanih 24 milijonov organiziranih delavcev, je še enkrat potrdil voljo miru, po katerem hrepeni delavski razred in je izjavil, da je dolžnost in naloga delavskega grbanja, da pobija vojno in militarizem z vsemi sredstvi, ki so v njegovi moči.

Kongres je obenem sklenil preprečiti vsako novo vojno, ki bi grozila človeštvu, z **proglasitvijo splošne mednarodne stavke.**

Delavci vseh dežel!

Na Vas, ki ste organizirani v strokovnih centralah Vaših dežel in ki ste potom istih člani Mednarodne strokovne zveze, je kongres naslovil ta proglas za takojšen boj proti vojni in proti militarizmu.

Zavržite iluzijo, da bo vojna zboljšala Vaše življenjske razmere; nasprotno — kakor Vas je danes na milijone brezposelnih — tako in še slabše bi bilo po novi vojni.

Današnji svetovni revščini je vzrok velika svetovna vojna, bodoči novi konflikti pa bodo prinesli še večje obubožanje delavskega razreda.

Vsa zgodovina dokazuje, da so napredek delavskega razreda ovirale kapitalistične vojne.

Vi ste, ki v mirnem času nosite največjo težo militarizma, postavljenega v službo kapitalističnega razreda, nacionalizma in imperializma!

Vi ste, ki v vojnem času služite topovom in z Vašim življenjem rešuje kapitalist in imperialist svoje interese!

V večjo slavo nacionalnega in internacionalnega kapitalizma pošiljate Vaše sinove v smrt!

Sodrug!

Kongres je naročil vsem sindikatom včlanjenim v Mednarodni strokovni zvez, da pripravijo vse, kar je potrebno za pobijanje militarizma in za preprečenje nove vojne, z **proglasitvijo splošne stavke.**

Ta sklep bo pa imel le toliko vrednosti, kolikor mu jo daste Vi sami s tem, da ga podpirate z vsemi Vašimi močmi.

Vaše organizacije so za boj za svetovni mir in za boj proti militarizmu in kapitalizmu nesposobne, če vsak izmed Vas ne postane navdušen in neumoren agitator!

Vsak poziv za nastop v slučaju vojne nevarnosti je brez pomena, če niso vsi brez izjeme pripravljeni zapustiti delo.

Delavci vseh dežel!

Združite se nacionalno in internacionalno in pokažite Zvezji šovinistov mednarodno solidarnost delavcev vseh dežel.

Sledite Mednarodni strokovni zvezji v njenem boju proti militarizmu in vojni!

Bodite pripravljeni za boj! Bodite na straži! Pripravljeni bodite na vse žrtve, da se prepreči zločinstvo nove vojne! Mednarodna strokovna zveza računa na Vas!

Proč z militarizmom! Proč z vojno! Proč z kapitalizmom!

II. redni kongres Saveza željezničara Jugoslavije v Zagrebu 14. in 15. maja 1922.

Dne 14. in 15. maja t. l. se je vršil v Zagrebu II. redni kongres našega Saveza. Prišli so zastopniki železničarjev, da se posvetujejo o težkem položaju, v katerem se nahajamo ter da sklenejo nove času primerne ukrepe za bodoče delo.

Kongres je otvoril sodrug Janez Plesnik, ki je v kratkem poročal o delu Saveza v prošlem letu, o akcijah in njih rezultatih.

Spominjal se je v preteklem letu umrlih sodrugov: Seferagića, Karaša, Weselaka, Schwaba, Hlinovskega, Polanca, Selanca, Michla, Cara, Grgurića in drugih.

Nato se je kongres konstituiral kakor sledi:

V verifikacijski odbor so bili izvoljeni sodrugi: Martin Bibić (Maribor), Petar Sekulić (Ogulin) in Aleksa Miroslavljević (Indija). **V predsedstvo kongresa** pa sodrugi: Janez Plesnik (Zagreb), Josip Nachtigal (Maribor) in Milan Strmota (Zagreb).

Zapisnikarji so bili sodrugi: Peter Brezinščak (Indija), Peter Sekulić (Ogulin) in Josip Prijatelj (Ljubljana).

Kot gostje so se udeležili kongresa zastopniki Glavnega radniškega saveza Jugoslavije, kot vrhovne instance našega strokovnega pokreta, nadalje zastopniki Saveza metalških (kovinarskih) radnika Jugoslavije, Saveza natakarev, Saveza zasebnih nameščencev Jugoslavije, Saveza klobučarskih delavcev, Saveza lesnih delavcev Jugoslavije in Saveza grafičnih delavcev Jugoslavije. Svojega zastopnika je poslala tudi delavska zbornica za Hrvatsko in Slavonijo.

Kongresa se je udeležilo 62 polnomočnih saveznih delegatov iz cele države.

Sodrug Bogdan Krekić je podal nato tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvideti težko delo Saveza.

Tajniško in blagajniško poročilo se je vzelo brez debate na znanje.

Za tem se je vršila **razprava o izpremembi nekaterih točk pravil**. Pravila bo Savez razposlal vsem članom in jih vsled tega ne bomo objavili.

K točki o **povišanju članskih prispevkov** se je razvila dolga in živahna debata. Sodrug Krekić je koncem debate predlagal, da naj kongres sklene:

Kongres enodušno konstatira, da se morajo članski prispevki zvišati, in sicer najmanj na 7.50 Din do 10 Din mesečno. Da pa se more določiti, kakšni naj bodo članski prispevki, naj vse podružnice izvedejo glasovanje in naj rezultat najdalje do konca junija sporoče centrali. Zvišanje prispevkov stopi v veljavo s 1. avgustom t. l. Vsakemu članu je prosto, da si izbere razred, po katerem bo plačeval svoje prispevke.

Predlog sodr. Krekića je bil soglasno sprejet.

Nato so se izvršile volitve odbora za sestavo kandidatne liste za upravni in nadzorni odbor ter za razsodišče.

V upravni odbor so bili izvoljeni sodrugi: Janez Plesnik (Sarajevo), Milan Strmota (Zagreb), Blaž Hanz (Zagreb), Stevo Krčelić (Zagreb), Franjo Gmanajnički (Zagreb), Mijo Augustinović (Za-

greb), Julij Vučenić (Zagreb), Josip Levevnik (Zagreb), Prokop Dujmović (Zagreb), Aleksa Miroslavljević (Indija), Zvonimir Šimac (Bjelovar), Peter Sekulić (Ogulin), Josip Prijatelj (Ljubljana), Josip Nachtigal (Maribor) in Karel Felician (Celje).

V nadzorni odbor: Franc Hočevar (Zagreb), Anton Pelko (Zagreb), Franjo Korene (Zagreb), Evgen Adelsberger (Brod n. S.) in Martin Bibić (Maribor).

V razsodišče: Jeronim Lukić (Zagreb), Josip Lušetić (Zagreb), Ludvik Tičar (Zagreb), Jovo Škoro (Vinkovci) in Josip Ravnik (Ljubljana).

Vršila se je nato razprava o pravilniku, o čemur bomo poročali v prihodnji številki.

Organizacija in članski prispevki.

Hudo je, če je človek lačen, pa si misli kupiti kruha, a nima denarja. Tak človek je berač in živi le od milodarov.

Nič boljše ni v strokovnem pokretu. Tudi tam vidimo lačne delavce, katere izsesava kapitalizem, ki si žele boljšega koščka kruha. Kdo naj ga jim da? Kapitalist ne vidi, da je delavec lačen, in pozna le dobičkanosno delo in svoj trebuh. To razmerje med delom in kapitalom je rodilo strokovne organizacije, ki so združitev delavstva v svrhu enotnega, sistematičnega boja za življenjski obstanek in pravico.

Militarizem požre letno milijarde za vzdrževanje armad in za orožje. Ljudstvo plačuje s posrednimi in neposrednimi davki le milijarde, dasiravno se dobro zaveda, da je to orožje naperjeno proti niemu samemu. A kljub temu jih plačuje, ker ve, da zakone, razven socialnih, ščitijo bajoneti. S terorjem vzdržuje kapitalizem današnji družabni red, v katerem se počutili dobro le verižniki in kapitalisti.

Strokovne organizacije pa so armade proletariata. Discipline v njih ne ščitijo topovi in orožje, temveč zavest članstva.

Kapitalistični pritisk na delavske vrste je z dnevom hujši in proletarijat je prisiljen, da neprestano čuva nad tem, kar si je težko priboril.

Strokovne organizacije so vedno v mobilnem stanju. Danes odbijajo napade od ene strani, jutri zopet od druge.

Za boje pa potrebujejo organizacije kapitala, katerega morajo zbirati potom članskih prispevkov.

Članski prispevki so še vedno rakana, na kateri boleha proletarijat. Tisočake plačuje za davke, katere mora plačati, ker mu sicer pritisnejo na vrata pečat in ga zarubijo.

V strokovni organizaciji ni rubežni, zato pa je višina članskih prispevkov še vedno tako nizka, da organizacije niso zmožne podreti kapitalistični zid, ki nas obdaja. Članski prispevki so nizki, ker se delavstvo premalo zaveda važnosti strokovnih organizacij, ker misli, da je organizacija le odbor, ki pač ne potrebuje denarja.

Sodrugi, organizacija je članstvo. Kakršno je članstvo, taka je tudi organizacija. Kdor pa pričakuje od nje le osebnih koristi, pa ji z zavestjo in članskimi prispevki ne pomaga v boju, ta je samemu sebi sovražnik, proletarijat pa ga lahko obsoja kot egoista.

Živimo v kapitalističnih časih, kjer vlada denar. Proti temu krivičnemu si-

stemu pa se moramo boriti z zavednostjo in protikapitalom.

Če bi dal proletarijat lastni strokovni organizaciji toliko, kolikor daje državi z posrednimi in neposrednimi davki, bi bil že davno rešen bede in pomanjkanja.

Iz Saveza.

List. Vsled raznih neprilik list že od 20. aprila ni izšel.

Odslej bo zopet redno izhajal vsakega 5. in 20. v mesecu. Vse sodrugi pa prosimo, da pridno dopisujejo.

Pravila saveza, ki jih je odobril kongres, so se poslala Glavnemu delavskemu savezu Jugoslavije v Beogradu na vpogled ter delavski zbornici in ministru za notranje zadeve v potrditev. Kakor hitro bodo potrjena in dotiskana, jih bomo razposlali vsem članom.

Članske knjižice so v tisku. Tiskane bodo v hrvaškem, slovenskem in srbskem jeziku.

Zamenjava članskih knjižic se bo izvršila takoj, tako, da bo imel vsek član začetkom avgusta novo člansko knjižico, v kateri bodo uvezana tudi pravila in pravilnik.

Članska knjižica bo stala 10 K.

Zvišanje članarine stopi v veljavo z 1. avgustom t. l. in znaša mesečno 7.50 Din in 10 Din, ter 2 Din za železniške upokojene.

Po sklepu kongresa morajo do konca junija t. l. sklicati vse podružnice sestanke, na katerih naj se ugotovi koliko članov bo plačevalo članarino po 7.50 Din in koliko po 10 Din, kar naj se takoj sporoči centrali v Zagrebu.

Nove članske znamkice bodo izgotovljene v prvi polovici meseca julija, nakar se bodo razposlale vsem podružnicam, zajedno z članskimi knjižicami.

Nove podpore so po novem pravilniku sledeče:

Izredne, v slučaju smrti v družini, brezposelne vsled izprtja:

Za člana, ki plačuje mesečno Din 7.50 10 Din. Po 12 mesecih članstva 60 Din 70 Din. Po 24 mesecih članstva 80 Din 100 Din. Po 36 mesecih članstva 100 Din 125 Din. Po 48 mesecih članstva 120 Din 150 Din. Po 60 mesecih članstva 140 Din 175 Din. Po 72 mesecih članstva 160 Din 200 Din. — Posmrtnina znaša: Za člana, ki plačuje mesečno 7.50 Din 10 Din. Po 24 mesecih članstva 140 Din 175 Din. Po 48 mesecih članstva 200 Din 250 Din. Po 72 mesecih članstva 260 Din 320 Din. Po 96 mesecih članstva 320 Din 400 Din.

Vse podružnice, ki hočejo sklicati shod in žele govornika, naj se obrnejo na pokrajinsko tajništvo Saveza železničarjev Jugoslavije v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.
Železničarski slod v Pragerskem.

Iz podružnic.

Dne 17. maja t. l. se je vršil v Pragerskem železničarski shod, na katerem je bila sprejeta naslednja **resolucija**:

Zbrani železničarji brez razlike organizacije in političnega prepričanja najodločnejše protestirajo proti v resoluciji navedenim krivicam, ki se jim godijo pod sedanjim režimom.

Zavedajoč se velikanskega dela, ki so ga izvršili v času preobrata, upajoč na boljšo bodočnost, kakor tudi dolžnost, ki jih imajo v sedanjem času, katere pa morejo vršiti le, če se jim zasluga njih in njihovih družin obstoj, česar pa današnji režim noče pojmovati, zahtevajo:

1. Da se nemudoma določi eksistenčni minimum za najnižje nenastavljene delavce in sicer na podlagi cen življenjskih potrebščin ter se zviša vzporedno z naraščajočo draginjo.

2. Da se sestavi komisija, ki naj prouči krivico, ki se godi že od 1. maja l. l. nenastavljenemu delavstvu železnice, osobito v Sloveniji, s tem, da se jim odtegujejo draginske doklade za družinske člane, če plača dotični 5 Din neposrednega davka. Pri tem se ne uvaža življenjska

nezmožnost družin, vsled česar naj se škoda in razlika povrne.

3. Da se takoj ukinе točka 6 v členu 28 naredbе v draginskih dokladah državnih nameščencev Sl. Nov. 54. Uradni list številka 27. t. l., ki je veljavna tudi za železničarje, ter da se odtegnejo družinske draginske doklade le onim uslužbencem, kakor tudi uradnikom in poduradnikom, ki plačujejo 300 Din neposrednega davka.

Poudarjajo, da so pripravljeni doprinesiti vse žrtve, kakor jih je železničarstvo že ponovno dokazalo. Vendar pa uvidevajoč zapostavljanje in neupoštevanje uslužbencev in delavcev, odklanjajo v svoji bedi in obupu pred predstojnim poginom vsako odgovornost in posledice.

Pozivljajo pokrajinsko tajništvo Saveza železničara v Ljubljani, da skliče v najkrajšem času javen železničarski shod železničarjev cele Slovenije v Celje z v resoluciji navedenim dnevnim redom in ki naj se vrši na nedeljo.

Upamo, da se bodo železničarji zbudili iz spanja in da bodo z udeležbo pokazali svojo zavednost.

Celje. Podružnica »Saveza železničara Jugoslavije« je imela dne 1. junija t. l. svoj redni občni zbor, na katerem se je izvolil naslednji odbor:

Ignacij Ferdič (predsednik), Franc Jelen (preds. nam.), Vinko Orozel (blagajnik), Karl Felician (tajnik), Ivan Ribič in Ivan Kompan (kontrolorja), odborniki: Aleksander Kraimz, Anton Jelen, Josip Deleja, Mihael Pavejo, Matija Vidmajer, Karl Cesar in Anton Kolar. Za Polzelo je bil izvoljen Ivan Hanžič, za Velenje Rudolf Spindel, za Ponikvo pa Matija Verbošek.

Razno.

»Delavec« — glasilo strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani je v svoji 15. številki posvetil našemu pokretu uvodnik »Pomagajmo železničarjem«, kar nam daje upanje, da si bomo s solidarnim nastopom z vsem organiziranim proletariatom priborili zboljšanje svojega nadvse slabega gnetnega in socialnega položaja.

Gospodarski položaj v Ameriki je postal naravnost neznosen. Premogarni stavkajo že več mesecev. Železničarji pa se k temu pripravljajo. Razen tega grozi stavka vseh delavcev v tovarnah za prevozna sredstva. To vse radi tega, ker so vsa skladišča kapitalističnih sesalcev prenapolnjena vsega, kar je ustvarila neumorna delavčeva roka, ki mora sedaj prositi za miloščino in kruh.

Organizacijo za pobljanje stavk so ustanovili te dni kapitalisti v San Francisku v Ameriki. Glavna njena naloga bo, da preskrbi za slučaj stavke zadostno število stavkokazov. Poleg tega bo pa delovala na to, da se razbijejo razredne delavske organizacije. Da zakrijejo delavstvu škodljivi namen organizacije so imenovali za podpredsednika te organizacije nekoga »radikalnega« levičarja po imenu George Hollis. Ta človek je obenem predsednik delavskega sveta v San Francisku. Pri nas kapitalistom takih organizacij ni treba šele ustanavljati, ker jih že cela vrsta obstoja. Če hočejo delavci soditi katere organizacije so prave in katere niso, ne smejo le poslušati razne lepe obljube ali radikalne fraze, temveč morajo soditi po delu in uspehih organizacije. Kadar bodo tako sodili bodo vsi pošteniki na naši strani. Trideset let boja je za našimi organizacijami in to dejstvo pove več kot cele knjige.

Mezdno suženstvo žensk se je po vojni silno pomnožilo. Pred vojno je bilo število žensk, ki so bile zaposlene po raznih tovarnah in pisarnah še precej omejeno. Vojna je pa tudi tukaj opravila svoje delo, ter vrgla velikanske množice žena v mezdno delo. Samo v ameriški New York državi je po uradni statistiki zaposlenih en milijon 185 tisoč 948 ženskih delavk. Največje število teh je zaposlenih v telefonskih postajah, katerih je v tej državi preko 29 tisoč. V industrijskih podjetjih je zaposleno okrog 351 tisoč delavk. Tudi pri nas je število žensk, ki so pri-

siljene iskati si dela po tovarnah silno poskočilo. Ker so slabo organizirane in po večini zelo nezavedne jih kapitalizem še bolj izžema kot moške. Niso redki slučaji, da zasluži delavka komaj 40 K na dan. Kako naj se s tem denarjem preživi?

V železniških delavnicah železnice Chicago & Northwestern v Winoni so delavci pričeli delati po pet dni v tednu. Desetaj so delali delavci le po štiri dni v tednu.

Železnica Burlington & Quincy je ustavila obrat v svojih delavnicah v Hannibalu Mo., vsled pomanjkanja premoga. Obrat je bil ustavljen 22. maja in prizadetih je 1500 delavcev.

Poplar ali mezdni sistem.

Poplar, predmestje Londona je prebivališče najrevnejšega velikomestnega proletariata. Brezposelnost je tam večja, kakor kjerkoli. Delavci brez vsakih sredstev, so navezani samo na državno podporo, katero dobivajo za kratko dobo. Ko mine ta doba, jih smatra angleška država kot »ubožce«, ter jih odda v preskrb njihovi občini.

Mesto Poplar ima socialistični občinski odbor. Ta odbor je določil, da dobivajo poplarski »ubožci«, posebno, če imajo za preživljati večjo družino 50—80% večje podpore, kakor so pa državne podpore. S temi podporami se zamorejo brezposelni delavci človeku spodobno preživljati.

Reakcija pa je porabila to za boj proti delavski stranki (Labuar Part). Velikanski primanjkljaj v občinski upravi in precejšnjo obdavčenje premožnejših prebivalcev navaja kot dokaz, da delavstvo ni zmožno uspešno javnih poslov. Posluhuje se celo laži, ter pravi, da se nikjer na vsem Angleškem ne izda toliko za ubožstvo, kot v Poplaru in da nikjer ni toliko ubožstva, kakor tam. Resnica pa je, da nikjer brezposelni ne dobi toliko podpore, kot v Poplaru.

Ta takozvani »Poplar« sistem je proti ukrep k sedanjemu mezdному sistemu. V času, ko se znižujejo delavske mezde, dobivajo brezposelni delavci večje podpore, kot so povprečne delavske plače na Angleškem. S tem zastopa občinski odbor mesta Poplar načelo: Delavec ima pravico do primerne življenja v vsakem slučaju, toraj tudi takrat, kadar je brez lastne krivde nezaposlen. Delavec ni nikako blago, kateri ima tržno ceno, njegova mezdna, kot izraz tržne cene in s tem sedanjí mezdni sistem se mora odpraviti. Tudi temelj tako imenovanemu »Gilden« socializmu je s tem konkretnim slučajem utemeljen.

Z ugovori proti Poplar sistemu navaja reakcija pomisleke glede produkcije in razdelitve, ter pravi, da se v gospodarstvu ne more več razdeliti, kot se pridela ali izdelata. Če se produkcija zmanjša, se morajo tudi dohodki zmanjšati, ne glede na to, jesti zadoščeno življenjskim potrebščinam človeka. Celo socialistično gospodarstvo je navezano upoštevati v prvi vrsti produkcijo, ker zahteva, da se naj le toliko izdelata, kolikor se potrebuje in razdeli se potem lahko le toliko, kolikor je na razpolago.

Nasprotno tem navajanjem pa zastopniki Poplar sistema s pravico zatrjujejo, da tu ne pride v poštev produkcija, ampak razdelitev. Produktivne moči so dovolj razvite, pridela se s stroji in delavci lahko toliko, da ne bi bilo treba nikomur trpeti pomanjkanja. Nedostatek je v razdelitvi, v dvojnem smislu, da nekateri stradajo, drugi pa delajo velikanske dobičke. Nadalje — in to je najvažnejše — se mora vsled nepravilne razdelitve dohodkov produkcije omejiti, ker posameznikom premanjkuje kupne zmoglosti, da si nabavijo izdelane produkte. Geslo odbora v Poplaru se glasi: Z dohodki od davkov popravljamo nesrečo, nestalo vsled nepravilne razdelitve.

Ako razmotrujemo te temeljne trditve, moramo priznati, da Poplar način, z ozirom na delavsko gibanje nikakor pravilno ne rešuje brezposelnost vprašanje. Zboljšanje v razdelitvi dohodkov pod kapitalističnim gospodarstvom zamoremo doseči le z organiziranim bojem delavstva. Ako je dosežena pravična razdelitev za vse delavstvo, lahko isto zahtevajo tudi brezposelni. Da tu zamore brezobzirno uveljavljanje tega brezobzirno uveljavljanje tega brezobzirno pravilnega principa dovesti le k posameznim, anarhističnim akcijam. Z ozirom na bližajočo svetovno revolucijo bi bila ta metoda jako dobra, da se ž njo pospeši propast današnje kapitalistične produkcije.

Kakor hitro pa hočemo doseči socialistično produkcijo in razdelitev sistematičnega in organizatoričnega dela, ne moremo smatrati to metodo za upravičeno, ker socialistično družabni red ne pozna brezposelnosti.

Izobrazba in razvedrilo.

Kapitalizem nadkriljuje delavstvo v izobrazbi, zato ga lahko izkorišča.

Delavec, ki si želi boljših časov, mora polegati na izobrazbo ravno toliko važnosti, kot na boj za boljši košček kruha, kajti izobrazba je predpogoj uspešnega strokovnega gibanja.

Izobraževalne organizacije imamo, polagamo pa na njih delovanje premalo pozornosti.

Izobrazba daje človeku samozavest. Zato mora biti vsak član strokovne organizacije tudi član delavskega izobraževalnega društva »Svobode«, ki ima svojo centralo v Ljubljani, Židovska ulica 1.

Kako star je človek?

Kako dolgo je od tega, kar je postal človek, nova vrsta živali, ne ve nihče. Znano je le to, da je bilo davno. Še pred nedavnim se je splošno mislilo, da ni starejši od 5 do 6 tisoč let. Toda čim bolj je človek študiral in se poglajal v znanje, tem jasneje mu je postajalo, da je njegova starost mnogo večja, kakor si je od začetka domisljal. Pozitivno se znano, da je bilo življenje pred mnogimi milijoni let. Preracuneno je, da je življenje staro najmanj 50 do 100 milijonov let. Večino tega časa ni bilo človeka. Človek je poznejša vrsta. Sodi se, da je človek na zemlji najmanj 200 tisoč let.

Koliko jezikov govore ljudje.

Na svetu se govori več kot štirideset jezikov. Če pa prištejemo dialekte, tedaj se računa, da je najmanj 200.000 varijetet človeškega govora.

Alkohol v zgodovini.

Kdaj si je človek začel z alkohol, vrenjem prirejati boljše ali slabše opojne pijače, na to je enostavno nemogoče odgovoriti. Tu ni početka, kakor tudi zgodovina nima početka. Najdanejša poročila, kar jih danes pozna zgodovina, so se ohranila v zgodovini Japana in Kitajske, kjer najdemo že pred 4000 leti vino iz riža. In mi nezanljivo vedeti, da so že takrat japonski državniški podeljevali temu vinu vse ugodnosti, samo da odvrnejo in omeje uživanje mnogo bolj škodljivega opija, proti kateremu se še danes vlada z vsemi mogočimi sredstvi bori.

To vino se je zvalo »sake« in ni bilo močno, ker je bilo v njem največ 25% alkohola, torej povprečno manj, kakor v pivu. Alkohol ni imel na Kitajskem in Japonskem nikakršnega globljega učinka. Na Kitajskem smatrajo pijanost za sramoto, kar ljudi ni odvrčalo od uživanja alkohola, ki je s svojimi silnimi množinami ubil in zrahljal veliko solčno cesarstvo, da ga ostali svet danes skoro ne čuti.

Utrinki.

Kapitalist riskira v podjetju del svojega imetja. Delavec riskira vse: svoje zdravje in življenje. Vkljub temu ima kapitalist ves dobiček, delavec pa beraško palico.

Tisti, ki se samo jeze nad delavsko neslogo, sami ničesar ne store za združevanje delavstva v socialistični organizaciji. Ne vprašajte toliko, zakaj je tako in ne drugače, in delajte več, da bo tako, kot loče tisto delavstvo, ki skuša organizirati proletarske mase v okviru socializma.

Delavstvo ima velikansko moč. Nesreča je le v tem, da se je ne zaveda.

Najvišji sodniki, ki mečejo delavcem naklonjene zakone v koš, sodijo tako, kakor delavci volijo. Kadar bodo delavci volili drugače, bodo tudi sodniki sodili drugače.

Kapitalistična družba sloni na ignoranci izkoriščanih slojev.

Ljudje brez ponosa so kakor trstike, ki stoje plava na vodi, pa nima korenine v zemlji.

Gospodar si zdaj, pa tvoja ne bo vlada, če trdno ne boš držal, kar tebi spada (namreč delavcu delavske pravice.)

V imenu Saveza železničara Jugoslavije v Zagrebu izdaja: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik: France Marn.

Tiskarna »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.